

Sygn. akt: III AUa 939/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska

Sędziowie: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

SSO del. Beata Michalska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2014 r. w Łodzi

sprawy **W. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji W. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 16 kwietnia 2013 r., sygn. akt: VIII U 92/13;

- 1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje W. K. prawo do emerytury od 1 stycznia 2013 r.;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz W. K. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 939/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawca W. K. w dniu 19 grudnia 2012r. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z 20 listopada 2012 r., odmawiającej mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z uwagi na brak 15 lat pracy w warunkach szczególnych, nieosiągnięcie wieku emerytalnego i nierozwiązanie stosunku pracy. Wnioskodawca wniósł o przyznanie prawa do emerytury po ukończeniu 60 lat oraz uznanie, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych w charakterze ślusarza – smarownika od 15 lutego 1977r. do 31 sierpnia 1992r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że po wydaniu decyzji z 20 listopada 2012 r. wnioskodawca przedłożył świadectwo pracy potwierdzające rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31 grudnia 2012r. Decyzją z 3 stycznia 2013 r. ZUS ponownie odmówił mu prawa do emerytury z powodu braku okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W ocenie organu rentowego wnioskodawca udowodnił 7 lat, 6 miesięcy i 16 dni

pracy w szczególnych warunkach od 12 lipca 1967r. do 28 października 1971r. i od 3 listopada 1973r. do 31 stycznia 1977r. na stanowisku blacharza przy lutowaniu płyt i blach.

Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 16 kwietnia 2013r. w sprawie VIII U 92/13 oddalił odwołanie .

Powyższe orzeczenie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

W. K., ur. (...), złożył 19 listopada 2012 r. wniosek o emeryturę. Wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu w Zakładzie Opieki Zdrowotnej (...) w Ł. do 31 grudnia 2012 r. Jak ustalił Sąd I instancji, od 15 lutego 1977 r. do 31 sierpnia 1992 r. wnioskodawca był zatrudniony w Kombinacie (...) Zakładzie (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy. W świadectwie pracy pracodawca wskazał, że w wymienionym okresie pracy wnioskodawca zajmował stanowiska ślusarza - blacharza, ostatnio ślusarza - smarownika. (...) S.A. w Ł. wystawiła 6 kwietnia 2000r. świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym poświadczyła, że w okresie zatrudnienia od 15 lutego 1977 r. do 31 sierpnia 1992 r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace remontowe i konserwacyjne maszyn i urządzeń odlewniczych w hali odlewni na stanowisku ślusarza - smarownika wymienionym w wykazie A dziale XIV poz. 25 pkt. 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r.

Odnosząc się do treści tego dokumentu Sąd Okręgowy wskazał, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych stanowi tylko domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków. W tym zakresie powołano się na uchwałę Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. III UZP 5/85; uchwałę Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. IIUKN 446/99. W rezultacie Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe na okoliczność rodzaju i charakteru wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie czynności obejmujące analizę złożonej do akt sprawy dokumentacji pracowniczej, zeznania zgłoszonych świadków i zeznania samego wnioskodawcy. W celu ustalenia charakteru pracy wnioskodawcy w Zakładzie Odlewni Kombinat (...) Sąd dopuścił także dowód z zeznań świadka A. G. - ekonomisty, zatrudnionego w charakterze prezesa (...) S.A., który z racji pełnionej funkcji miał styczność z zakładami (...) i z tego tytułu posiadał znajomość specyfiki jego pracy. Zgromadzona dokumentacja osobowa w postaci umów o pracę, angaży i kart obiegowych zmian w stosunku pracy potwierdziła w ocenie Sądu Okręgowego, że w (...) w Ł. wnioskodawca został zatrudniony od 15 lutego 1977 r. na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiska ślusarza - blacharza w D. Mechanika TM. Następnie, zgodnie z angażami, wnioskodawca kolejno zajmował stanowiska: od 1 lipca 1980 r. ślusarza, od 1 sierpnia 1981 r. ślusarza remontowego, od 1 lipca 1982 r. ślusarza. Z dniem 20 maja 1986 r. wnioskodawcy zostały powierzone obowiązki ślusarza - smarownika, które zajmował do końca swojego zatrudnienia w (...), to jest do dnia 31 sierpnia 1992 r. Jak ustalił Sąd Okręgowy, wówczas na angażach pojawiła się pieczętka, iż wnioskodawca pracuje w szczególnych warunkach.

Jak przyjął Sąd Okręgowy, wnioskodawca od początku zatrudnienia w (...) miał w zakresie swoich obowiązków konserwację, dokonywanie napraw i przeglądów urządzeń odlewniczych. Prace tego rodzaju wykonywał na poszczególnych oddziałach Zakładu (...), na których zatrudnieni byli szlifierze obsługujący szlifierki do oczyszczania odlewów, rdzeniarze, formierze, malarze malujący odlewy. W obsługiwanych przez wymienionych pracowników urządzeniach odlewniczych wnioskodawca dokonywał napraw ślusarskich - wymieniał pęknięte paski i taśmy, regulował rolki, uszkodzone siłowniki, pęknięte łańcuchy, zajmował się także wymianą oleju w maszynach, smarowaniem rolek i łożysk. Zajmował się także naprawą i konserwacją przenośników, to jest taśm po których przenoszona była świeża masa do przerobu na maszyny i z powrotem. Naprawy dokonywane przez wnioskodawcę obejmowały czynności naprawcze przy gumie i blachach stanowiących elementy taśmy, które powodowały, że masa z taśmy się nie wysypywała. W przypadku awarii, wycieku oleju a także jego ubytku wnioskodawca uzupełniał olej, usuwał awarię. Pracę wnioskodawcy w tym charakterze w latach 1977-1978 potwierdził świadek H. B. pracujący z wnioskodawcą bezpośrednio jako jego przełożony. Jednocześnie świadek A. W. wskazał, że pracował z wnioskodawcą

jedynie na oddziale mechanicznym, a dokumentacja osobowa potwierdza zatrudnienie na tym oddziale W. K. jedynie w okresie od 1 lipca 1980 r. do 31 lipca 1981 r. na stanowisku ślusarza oraz od dnia 1 lipca 1990 r. do końca zatrudnienia na stanowisku ślusarza-smarownika .

Jak ustalił Sąd Okręgowy, Zakład Odlewni Kombinatoru (...) był wyodrębnionym wydziałem. Praca na odlewni odbywała się w ruchu ciągłym i zautomatyzowanym poza pracą odlewników, którzy uczestniczyli w zalewaniu materiału do wytopu i zalewania form. Odnośnie charakteru pracy wnioskodawcy świadek A. G. zeznał, że zajmowane przez wnioskodawcę stanowiska ślusarza - blacharza i ślusarza - smarownika nie miały bezpośredniego związku z pracą na odlewni. Stanowiska te nie wiązały się bezpośrednio z obsługą pieca odlewniczego i formowania form odlewniczych. Wnioskodawca nie miał także bezpośrednio do czynienia z krzemem i piecami indukcyjnymi. Powyższą okoliczność przyznał wnioskodawca. Z zeznań wnioskodawcy wynika, że naprawą przenośników z elektrobębniami wnioskodawca zajmował się na oddziałach modelarni, odlewni ręcznej, rdzeniami, stacji przerobu mas, a także na dole w piwnicach. Były to przenośniki wyłącznie automatyczne nie obsługiwane przez ludzi. Praca wnioskodawcy polegała na usuwaniu powstałych w nich awarii. W większości zautomatyzowane były także prace na odlewni precyzyjnej, gdzie wnioskodawca dokonywał naoliwienia i przesmarowania znajdujących się w niej urządzeń. Na odlewni precyzyjnej wnioskodawca - jak sam oszacował - spędzał 2 godziny tygodniowo. W oparciu o tak poczynione ustalenia Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zakwalifikowania pracy wykonywanej przez wnioskodawcę do stażu pracy w warunkach szczególnych. Sąd przyjął, że w spornym okresie zatrudnienia wnioskodawca wykonywał prace w zakresie bieżącej konserwacji urządzeń znajdujących na wydziale odlewni, które zalicza się do prac wykonywanych w warunkach szczególnych, ale nie była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Jak podkreślił Sąd I instancji dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych). Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. W uzasadnieniu powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2001 r., sygn. II UKN 598/00 oraz z 24 marca 2009 r. sygn. I PK 194/08. Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stale wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07/.

Sąd Okręgowy ustalił, że w czasie swojej pracy wnioskodawca przebywał na oddziale odlewni wykonując prace w zakresie konserwacji urządzeń odlewniczych na poszczególnych odcinkach technologicznych. Obowiązki swoje wykonywał także w miejscach, gdzie prace były w pełni zautomatyzowane w warunkach, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. W świetle powyższego, zdaniem Sądu Okręgowego, nie było podstaw do uznania pracy świadczonej przez wnioskodawcę za pracę w warunkach szczególnych, skoro poczynione w sprawie ustalenia wskazują, że poza konserwacją urządzeń odlewniczych obsługiwanych przez pracowników zajmujących stanowiska wymienione w wykazie, wykonywał on także prace na innych oddziałach w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia. Sąd Okręgowy zauważył też różnicę w zapisach w świadectwie pracy i świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach odnośnie zajmowanych przez wnioskodawcę stanowisk .

W uzasadnieniu podstawy prawnej rozstrzygnięcia przywołano art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: okres zatrudnienia w

szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Art. 184 ust. 2 w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 r. stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z przepisu art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że ubezpieczonym będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2- 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Nadto powołano § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 z późn. zm), wg którego za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Do prac w warunkach szczególnych należą wymienione w dziale XIV pod poz. 25 „Bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”. Powyższe prace, jako uprawniające do przejścia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym, zostały również wymienione w dziale XIV poz. 25 pkt. 1 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. W wykazie A dziale III (zatytułowanym „W hutnictwie i przemyśle metalowym”) ujęto w poz. 21-23 prace zakresie odlewania staliwa, żeliwa, metali nieżelaznych i rur. Do prac tego rodzaju należą:

- poz. 21 „Przygotowywanie mas formierskich i prace formierzy oraz rdzeniarzy”
- poz. 22 „Obsługa żeliwiaków, rozlewni i ich urządzeń pomocniczych”
- poz. 23 „Wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów”.

Jako uprawniające do przejścia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym wymienione zostały w dziale III poz. 21-23 wymienione zostały m.in. prace na stanowiskach: formierza maszynowego (poz. 21 pkt. 1), formierza ręcznego (poz. 21 pkt. 2), modelarza w metalu (poz. 21 pkt. 7), rdzeniarza (poz. 21 pkt. 20), operatora maszyny odlewniczej (poz. 22 pkt. 5), ślusarza w odlewni (poz. 22 pkt. 15), wytapiacza (poz. 22 pkt. 20), zalewacza (poz. 22 pkt. 21), oczyszcza odlewów (poz. 22 pkt. 5).

W ocenie Sądu I instancji, wnioskodawca spełnił warunki do uzyskania emerytury w zakresie wymaganego wieku (z dniem 20 grudnia 2012 r.), ogólnego stażu pracy i rozwiązanego stosunku pracy (z dniem 1 stycznia 2013 r.). Organ rentowy zaliczył także wnioskodawcy okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 7 lat, 6 miesięcy i 16 dni na stanowisku blacharza. Spór dotyczył okresów zatrudnienia wnioskodawcy w Kombinacie (...) od 15 lutego 1977 r. do 31 sierpnia 1992 r., który to okres pracy wnioskodawca wprawdzie otrzymał świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawione przez następcę prawnego pracodawcy potwierdzające pracę na stanowisku ślusarza - smarownika, a którego organ rentowy nie uznał z uwagi brak wskazania, w jakim konkretnie okresie wnioskodawca wykonywał pracę smarownika, a w jakim ślusarza.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko organu rentowego, że w spornym okresie zatrudnienia odwołujący nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy określonej w wykazie A, dziale XIV, poz. 25 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Sąd Okręgowy wskazał nadto, że przyjęcie okresu wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach na stanowisku ślusarza-smarownika od 20 maja 1986 r., do dnia 31 sierpnia 1992 r. z uwzględnieniem nieobecności od 28 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1992 r. i od 20 stycznia 1992 r. do 24 stycznia 1992 r. nie daje wnioskodawcy okresu

15 lat łącznie z okresem uznanym przez ZUS. W konsekwencji, na podstawie art. 477¹⁴ § 1, kpc Sąd Okręgowy oddalił odwołanie jako bezzasadne.

W ustawowym terminie apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi złożył W. K.. Apelujący zarzucił wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że w okresie zatrudnienia w Kombinacie (...) Zakład (...) w Ł. nie pracował w warunkach szczególnych na stanowisku ślusarza-smarownika. Przy czym okoliczność tę potwierdzili przesłuchani w sprawie świadkowie oraz załączone do akt angaże. Natomiast w świadectwie pracy błędnie podano dodatkowo stanowisko ślusarz-blacharz. Apelujący wniósł „o ponowne rozpatrzenie jego sprawy”.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i skutkowałą w rezultacie koniecznością zmiany zaskarżonego wyroku i orzeczeniem co do istoty sprawy.

Zgodnie z art. 184 ust.1 i 2 w związku z art.32 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) ubezpieczeni, urodzeni po 31 grudnia 1948 r., którzy w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1/ okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (15 lat) wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w wieku niższym niż 65 lat w przypadku mężczyzn;

2/ okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn) mają prawo do emerytury w przypadku rozwiązania stosunku pracy - według brzmienia wskazanej normy obowiązującej do 31 grudnia 2012 r., jak też w razie nieprzystąpienia do OFE.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), prawo do takiej emerytury nabywa pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Natomiast w myśl § 2 cyt. rozporządzenia, okresy pracy uzasadniające prawo do świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odnosząc się do ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy, należy zauważyć, że ich ocena jest o tyle utrudniona, że Sąd I instancji uchylił się od dokonania jednoznacznych ustaleń odnośnie decydujących w sprawie okoliczności, tj. charakteru zatrudnienia W. K. w Kombinacie (...) Zakład (...) w Ł. od 15 lutego 1977r. do 31 sierpnia 1992r. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika bowiem, iż Sąd Okręgowy z jednej strony stwierdził, że zasadniczo nie ma podstaw do zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach żadnego okresu zatrudnienia wnioskodawcy w ww. Kombinacie. Jednocześnie jednak wskazał, że nawet w przypadku uwzględnienia jako pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia na stanowisku ślusarza-smarownika od 20 maja 1986r. do 31 sierpnia 1992r., wnioskodawca nie spełnił wymogu ustawowego 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W rezultacie w ocenie Sądu I instancji okres ten pozostaje bez wpływu na ustalenie prawa wnioskodawcy do emerytury. Sąd Okręgowy ustalił, że sporny okres wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach na stanowisku ślusarza-smarownika od 20 maja 1986 r., do dnia 31 sierpnia 1992 r. z uwzględnieniem nieobecności od 28 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1992 r. i od 20 stycznia 1992 r. do 24 stycznia 1992 r. oraz z okresem uwzględnionym przez ZUS nie daje wnioskodawcy okresu 15 lat. Ocena Sądu Okręgowego w tym zakresie jest błędna i pozostaje w sprzeczności z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Dla porządku trzeba w pierwszej kolejności wskazać na błąd dotyczący ustalonych okresów niezdolności do pracy. Jak wynika z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (k.23 akt ZUS), okres niezdolności do pracy datuje się od 28 listopada 1991r. do 31 grudnia 1991 r. (a nie – do 31 grudnia 1992r., jak podał Sąd Okręgowy) i od 20 do 24 stycznia 1992r. ZUS uwzględnił wnioskodawcy 7 lat, 6 miesięcy i 16 dni pracy w szczególnych warunkach, na który złożyło się zatrudnienie od 12 lipca 1967r. do 28 października 1971r. i od 3 listopada 1973r. do 31 stycznia 1977r. Jak wynika z treści świadectwa pracy (k.7 akt ZUS) i świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wnioskodawca był zatrudniony w Spółdzielni Pracy (...) w Ł. od

12 lipca 1967r. do 31 stycznia 1977r. na stanowisku blacharza, wymienionym w wykazie A, dziale III, poz.83. Przez cały okres zatrudnienia wnioskodawca wykonywał ten sam rodzaj pracy na stanowisku wymienionym w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia i niespornie ZUS uwzględnił go do pracy w szczególnych warunkach z wyłączeniem okresu służby wojskowej. Jak wynika z zaświadczenia wystawionego przez WKU w Ł. z 29 grudnia 2006r. (k.5 akt ZUS), wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową od 29 października 1971r. do 15 października 1973r. i z dniem 3 listopada 1973r. rozpoczął pracę w ww. spółdzielni po odbyciu służby wojskowej. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w tym uchwałą Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z 16 października 2013r., II UZP 6/13, czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym . Zgodnie z powołanym art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony , okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zaliczał się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby albo w tej samej gałęzi pracy. Przepis art. 106 ust. 1 tej ustawy wskazywał na obowiązek pracodawcy, który zatrudnił pracownika w dniu powołania do zasadniczej służby wojskowej, do zatrudnienia go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia.

Odnosząc powyższe do niespornych ustaleń w niniejszej sprawie , do okresu zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach należy zaliczyć dodatkowo okres odbywania zasadniczej służby wojskowej 29 października 1971r. do 15 października 1973r., ponieważ został zatrudniony ponownie przed upływem 30 dni od zakończenia tej służby (3 listopada 1973r.). Jest to w sumie 1 rok, 11 miesięcy i 18 dni, co z niespornie przyjętym przez ZUS okresem 7 lat, 6 miesięcy i 16 dni daje wnioskodawcy okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 9 lat, 6 miesięcy i 4 dni . W tej sytuacji należy, odmiennie niż uczynił to Sąd Okręgowy, ocenić znaczenie dla ustalenia uprawnień emerytalnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku ślusarza-smarownika od 20 maja 1986r. do 31 sierpnia 1992r. , tj. 6 lat, 3 miesiące i 11 dni. Wbrew twierdzeniom Sądu I instancji, ww. okres wraz z bezspornie przyjętym przez ZUS okresem z uwzględnieniem zasadniczej służby wojskowej , przekracza wymagane ustawą 15 lat pracy w szczególnych warunkach, uzasadniających przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku. Zgodnie z decyzją z 3 stycznia 2013r. pozostałe warunki wnioskodawca spełnił począwszy od 1 stycznia 2013r.

W tej sytuacji zasadniczego znaczenia nabiera w sprawie ocena zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku ślusarza –smarownika z punktu widzenia szczególnych warunków pracy. Wnioskodawca przedstawił dokumenty w postaci świadectwa pracy wystawionego przez pracodawcę i świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez następcę prawnego pracodawcy (...) S.A. w Ł.. Zgodnie z tymi dokumentami wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku ślusarza –smarownika polegającą na remontach i konserwacji maszyn i urządzeń odlewniczych w hali odlewni, wymienioną w wykazie A, dziale XIV pod poz.25 stanowiącym załącznik do cyt. wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. Bez znaczenia jest przy tym akcentowana przez Sąd Okręgowy różnica w ww. dokumentach, ponieważ w odróżnieniu od świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, które wskazuje zatrudnienie wnioskodawcy tylko na stanowisku ślusarza-smarownika, świadectwo pracy poświadcza początkowo zatrudnienie na stanowisku ślusarza -blacharza. Powyższą okoliczność można przy tym bezspornie ustalić w oparciu o załączone oryginalne angaże (k.18-37 akt sprawy). Z ośmiu angaży począwszy od 1 kwietnia 1977r. do 19 maja 1986r. (ostatni angaż z 1 marca 1986r.) wynika stanowisko ślusarza. Natomiast od 20 maja 1986r. wnioskodawca bezspornie został zatrudniony na stanowisku ślusarza-smarownika , co potwierdza w swoich ustaleniach również Sąd Okręgowy. Nadto, co słusznie zauważył apelujący, angaże z 29 kwietnia 1986r. (praca od 20 maja 1986r.) i z 28 grudnia 1987r. (odpowiednio - k. 27 i 29 akt sprawy) zawierają dodatkowy zapis „ praca wykonywana w szczególnych warunkach” . Ponadto z załączonych kart wynagrodzeń wynika fakt wypłacania wnioskodawcy dodatków szkodliwych do pensji w latach 1979-1992. Pomijając charakter pracy wnioskodawcy na stanowisku ślusarza-blacharza w okresie od 15 lutego 1977r. do 19 maja 1986r.,

również źródła osobowe potwierdzają szczególne warunki pracy na stanowisku ślusarza-smarownika. Z zeznań H. B. (k.74-75 akt sprawy) i A. W. (k.75-76 akt sprawy) wynika ,że wnioskodawca jako ślusarz-smarownik zajmował się smarowaniem maszyn, remontem, przeglądami maszyn i urządzeń odlewniczych na terenie odlewni, na której znajdowały się rdzeniarnia, wytapialnia, oczyszczalnia, malarnia, zalewanie mas, formiarnia i stacja przerobu mas. W wykazie A, dziale III dotyczącym hutnictwa i przemysłu metalowego , do którego należy zaliczyć Kombinat (...) Zakład (...) w Ł., pod poz.21 -23 znajdują się prace przy odlewaniu staliwa, żeliwa, metali nieżelaznych i rur. Pod pozycją 21-23 wymienione zostały prace przy przygotowywaniu mas formierskich i prace formierzy oraz rdzeniarzy, obsługa żeliwiaków, rozlewni i ich urządzeń pomocniczych , wybijanie , czyszczenie i wykańczanie odlewów. Jak słusznie powołał pomocniczo Sąd I instancji w przepisach resortowych - wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. zostały wyszczególnione pod poz. 21-23 wymienione zostały m.in. prace na stanowiskach: formierza maszynowego (poz. 21 pkt. 1), formierza ręcznego (poz. 21 pkt. 2), modelarza w metalu (poz. 21 pkt. 7), rdzeniarza (poz. 21 pkt. 20), operatora maszyny odlewniczej (poz. 22 pkt. 5), ślusarza w odlewni (poz. 22 pkt. 15), wytapiacza (poz. 22 pkt. 20), zalewacza (poz. 22 pkt. 21), oczyszcza odlewów (poz. 22 pkt. 5). Są to stanowiska pracy na wydziałach , które obsługiwał wnioskodawca w ramach wykonywania obowiązków ślusarza-smarownika. W rezultacie tych ustaleń za wiarygodny i znajdujący potwierdzenie w ustalonym stanie faktycznym należy uznać zapis w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach ,że wnioskodawca wykonując pracę na stanowisku ślusarza –smarownika, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się remontami i konserwacją maszyn i urządzeń odlewniczych w hali odlewni, tj. pracą wymienioną w wykazie A, dziale XIV pod poz.25 stanowiącym załącznik do cyt. wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. Jednocześnie z załączonych do sprawy oryginalnych angaży wynika bezspornie, że pracę na tym stanowisku wykonywał co najmniej od 20 maja 1986r. do 31 sierpnia 1992r. Dodatkowo warto zauważyć, że organ rentowy w zaskarżonej decyzji z 20 listopada 2012r. nie kwestionował faktu, iż praca na stanowisku ślusarza-smarownika jest objęta wykazem prac w szczególnych warunkach. Odmówił uwzględnienia tego okresu, ponieważ następcą prawnym pracodawcy w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie wskazał okresu, kiedy wnioskodawca to stanowisko zajmował , co dodatkowo było sprzeczne treścią świadectwa pracy, wskazującego obok stanowiska ślusarza-smarownika inne (ślusarz-blacharz), nie objęte tym wykazem. Jeżeli zatem Sąd Okręgowy bezspornie ustalił w oparciu o angaże okres wykonywania pracy na stanowisku ślusarza-smarownika, to w świetle również stanowiska ZUS zaprezentowanego w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji , należy go zaliczyć do prac określonych w cyt. wykazie A, dziale XIV, pod poz.25.

W konsekwencji sporny okres zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku ślusarza-smarownika powinien być zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych. Pozostałe przesłanki prawa do emerytury nie były kwestionowane i zostały przez odwołującego spełnione 1 stycznia 2013r. , ponieważ z dniem 31 grudnia 2012r. wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy. Ponadto zgodnie z art.184 ust.2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w brzmieniu nadanym ustawą z 11 maja 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012r., Nr 637), obowiązującym od 1 stycznia 2013r., ubiegający się o emeryturę w obniżonym wieku nie ma obowiązku rozwiązania stosunku pracy. Mając na uwadze powyższe rozważania, należało przyjąć, że ubezpieczony , który legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, ukończył 60 lat, nabył prawo do emerytury na podstawie art.184 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art.32 tej ustawy.

W rezultacie podniesione w apelacji zarzuty co do wadliwości rozstrzygnięcia Sądu I instancji zasługiwały na uwzględnienie i skutkowały koniecznością zmiany zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przyznaniem wnioskodawcy prawa do emerytury od 1 stycznia 2013r., o czym orzeczono na podstawie art.386§1 k.p.c. Na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art.36 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2010r., Nr 90, poz.594 ze zm.) Sąd orzekł o obowiązku zwrotu kosztów procesu .